

19.8.2020

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Kristian Holman

Rikosilmoituksen tutkimatta jättäminen

1 KANTELU

Kantelija arvosteli X:n poliisilaitoksen rikosylikonstaapeli A:n menettelyä tutkinnanjohtajana jättää esitutkinta toimittamatta kantelijan epäilemän lapseensa kohdistuneen pahoinpitelyrikoksen johdosta. Poliisille tehdyssä tutkintapyynnössä väitettiin lapsen isoäidin pesseen lapsen suun saippualla kiroilun johdosta. Kantelussa arvostellaan myös poliisin menettelyä olla tekemättä tapahtuman johdosta lastensuojeluilmoitusta.

2 SELVITYS

(---)

3 RATKAISU

3.1 Tapahtumat

Kantelija teki poliisille 25.2.2020 tutkintapyynnön poliisille koskien lapseensa kohdistunutta epäiltyä pahoinpitelyä. Tutkintapyynnön mukaan lapsi (tapahtuma-aikana 8-vuotias) oli kertonut tuetun tapaamisen yhteydessä perhekeskuksessa kantelijalle isoäitinsä pesseen tämän suun saippualla kielenkäytön johdosta. Kantelijan mukaan lapsen isoäiti oli aikaisemminkin uhannut lapsen suun pesemisestä saippualla, mutta nyt lapsen suu oli tämän kertoman perusteella pesty.

Asia kirjattiin X:n poliisilaitoksella ilmoitusnumerolla ---. Rikosylikonstaapeli A toimi asian tutkinnanjohtajana. A päätti 27.2.2020 asian tutkinnan sillä perusteella, ettei asiassa ollut syytä epäillä rikosta.

A:n tekemästä tutkintapäätöksestä ilmenee, että A oli soittanut lapsen isoäidille 27.2.2020. Tämä oli kertonut A:lle, että on päivittäin lastenlastensa kanssa tekemisissä ja että puheena oleva lapsi on vilkas ja hänen kanssaan on tärkeää rutiinit arjen sujumiseksi. Lisäksi lapsen kanssa tarvitaan kaikki puhujanlahjat, jotta hänen kanssaan pärjää. Lapsi oli isoäitinsä mukaan kiroillut ja isoäiti oli sanonut lapselle, että mikäli kiroilu jatkuu, hän pesee suun saippualla. Lapsi oli jatkanut kiroilua, jolloin isoäiti oli ottanut nestesaippuaa käsiinsä ja alkanut laittaa sitä lapsen suuhun käyttämättä mitään väkivaltaa. Lapsi oli laittanut hanttiin, eikä saippuaa mennyt lapsen suuhun asti, poskelle oli ehkä mennyt. Isoäiti oli keskustellut lapsen kanssa kiroilusta ja lapsi oli pyytänyt huonoa käytöstään anteeksi ja yhdessä oleminen oli jatkunut normaalisti tämän jälkeen.

Tutkinnan päätöksessä lukee edelleen, että A oli kertonut isoäidille, että suun saippualla peseminen ei ole sellainen keino mitä nykyään saisi lasten kasvatuksessa käyttää, vaikka lapsi ki-roilisikin. Isoäidille tehtiin selväksi, että lapsen huonoon käytökseen pitää löytää muita keinoja. Lapsen kanssa pitää keskustella näistä asioista ilman saippualla uhkaamista tai sen käyttöä.

A totesi päätöksessään muun muassa, että asiassa ei ole tullut esille sellaisia seikkoja, joiden perusteella olisi syytä epäillä rikoslain 21 luvun 5 §:n mukaista pahoinpitelyä tai 7 §:n mukaista lievää pahoinpitelyä, joiden tunnusmerkistön mukaisesti tulisi tehdä toiselle ruumiillista väkivaltaa tai tällaista väkivaltaa tekemättä vahingoittaa toisen terveyttä, aiheuttaa toiselle kipua tai saattaa toinen tiedottomaan tai muuhun vastaavaan tilaan.

Kantelija toimitti poliisille 5.3.2020 päivätyn lisätutkintapyynnön. Lisäksi kantelija toimitti lisäselvitystä 30.3.2020 (litterointi ja tallenne). Selvityksessä todettiin, että lapsi on oma-aloitteisesti ottanut esille kiroilun. Hän on kertonut, että kiroilusta aiheutuu hankaluuksia ja ettei tästä lähtien kiroilisi. Kantelijan näkemyksen mukaan lapsen kertomus viittaa siihen, että jotakin ikävää on tapahtunut kiroilemisen seurauksena. Lapsi on osannut kuvailla, miltä suun peseminen saippualla tuntuu ja maistuu. Lapsi on kysyttäessä vahvistanut, että hänen suunsa on pesty saippualla. Lapsen kertomus saa tukea siitä, mitä lapset ovat tapaamispaikassa kertoneet. Tapaamispaikan valvoja on kuullut tämän. Valvojaa voidaan pitää täysin puolueettomana tahona. Lapsen isoäidin esiselvityksessä kertoma on sen sijaan ristiriidassa lapsen kertomuksen kanssa. Selvityksen johdosta asiassa on entistä enemmän näyttöä rikosepäilyyn tueksi. Tapahtumista on varsin paljon näyttöä ja esitutkinta on toimitettava. Kyse on lapseen kohdistuneesta rikoksesta. Esitutkinnassa tulisi myös selvittää, onko kyse lievän pahoinpitelyn sijaan perusmuotoisesta pahoinpitelystä taikka sen yrytyksestä.

Rikosylikonstaapeli A vastasi kantelijalle 31.3.2020, ettei esitutkintaa tulla toimittamaan. Vastauksessa todettiin muun muassa, että kantelijan litteroima puhelinkeskustelu ei voi toimia näyttönä rikosasiassa, sillä siinä johdatellaan lasta erittäin paljon kaikkien lasten haastattelusta opettujen sääntöjen vastaisesti. Vanhemman lapselle toteuttama ns. haastattelu ei muutenkaan voi toimia näyttönä rikosasiassa, koska haastattelu pitää suorittaa tiettyjä muotomääräyksiä noudattaen poliisin johdolla siihen erikoiskoulutuksen saaneen poliisin tai psykologin toimesta. A totesi edelleen, että kuultuaan kantelijan nauhoittaman keskustelun lapsensa kanssa, ettei lasta tähän asiaan olisi edes lasten haastattelun ammattilaisen mahdollista kuulla, sillä pohja luotettavalta kertomukselta on viety täysin. Kyseessä on edelleen pelkkä väite, jolle ei ole olemassa objektiivisesti arvioiden sitä tukevaa näyttöä. Kyseisessä tapauksessa ei ole suoritettavissa sellaisia esitutkintatoimenpiteitä, joilla tällaista näyttöä olisi mahdollista saada.

3.2 Selvitysten sisältöä

Rikosylikonstaapeli A:n selvitys

A toteaa selvityksessään, että mikäli suu pestään normaalilla nestesaippualla, voi se olla pestävälle epämiellyttävä kokemus, mutta se ei vahingoita pestävän terveyttä, aiheuta kipua eikä saata häntä tiedottomaan tai muuhun vastaavaan tilaan. A viittaa päätökseensä todeten, että suun peseminen saippualla ei ole sellainen keino, jota nykyään saisi lasten kasvatuksessa käyttää, vaikka lapsi ki-roilisikin. Tällaisen toiminnan voidaan katsoa olevan lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 1 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyä huonoa tai loukkaavaa kohtelua.

Mikäli asiassa olisi katsottu syytä epäillä -kynnyksen ylittyneen ja asiassa olisi aloitettu esitutkinta, olisi tutkinnanjohtaja esittänyt asiaa hyvin todennäköisesti syyttäjälle rajoitettavaksi sillä perusteella, että kyseessä olisi oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 7 §:n 1 momentin tarkoittama vähäinen teko ja syyttäjä olisi varsin todennäköisesti tullut tekemään asiassa syyttämättäjäättämispäätöksen.

Asiasta oli välitetty tieto lastensuojeluviranomaiselle heti sen jälkeen, kun rikosilmoitus oli kirjattu. Lastensuojeluviranomainen tekee itsenäisesti päätökset siitä, miten ja missä muodossa asia kirjataan asiakastietojärjestelmään.

Rikoskomisario B:n lausunto

Rikoskomisario B on rikosylikonstaapeli A:n esimiehenä antanut lausunnon.

B katsoo A:n ilmoittamillaan perusteilla tehneen päätöksensä harkintavaltansa rajoissa ja sen olevan tapahtumaolosuhteet huomioiden tarkoituksen- ja lainmukainen. Päätöksessä kritiikille altista voisi olla ainoastaan rajanveto siitä, olisiko rikoksesta epäillyn pitänyt ymmärtää suun saippualla pesemisen voivan aiheuttaa sen kohteelle rikoksen tunnusmerkistön edellyttämää kipua. Lopputuloksen kannalta siltäkään ei ole merkitystä, koska asian taustalla on riitaisa ero, missä ilmoittajaa itseään epäillään nyt tutkittavana olevan asian asianomistajan äitiin/huoltajaan kohdistuneista vahingonteko- ja vainoamisrikoksista. Sovinnollisuuden edistämiseksi tämä rikos olisi joka tapauksessa esitetty syyttäjälle rajoitettavaksi oikeudenkäynnistä rikosasioista annetun lain 1 luvun 7 §:n 1 kohdan mukaisesti vähäisenä ja saman lain 8 §:n 1 kohdan mukaisesti tarkoituksettomana, koska isoäidin tarkoituksena on ollut lasten edun nimissä kasvattaa näistä yhteiskuntakelpoisia lapsia, lasten kuuleminen olisi tarkoituksetonta ja lasten edun vastaista, rikoksesta epäilty on ymmärtänyt tekonsa moitittavuuden ja epäillyn menettely olisi näin ollen ollut kokonaisuus huomioon ottaen anteeksi annettavaa.

Asiaa ratkaistessaan A on lisäksi noudattanut X:n rikostorjuntasektorin ohjeistusta tehokkaasta esikäsitteystä, missä rajanvetotilanteissa tutkintaa ei käynnistetä. Strategian taustalla on tutkittavana olevien rikosasioiden määrä, mikä lisääntyi vuonna 2019 puheena olevassa tutkintayksikössä 30 %:lla. Poliisilaitoksella ei samanaikaisesti juurikaan ole ollut osoittaa lisäresursseja ja yksikköä on ohjeistettu tehokkaaseen esikäsitteelyyn tutkittavaksi tulevien juttujen suhteen. Mikäli näin ei meneteltäisi, tutkinta-ajat kasvaisivat entisestään ja kansalaisten oikeus saada asiansa käsiteltäväksi kohtuullisessa ajassa vaarantuisi. B toteaa, ettei tämä peruste tietenkään oikeuta lainvastaisiin menettelyihin, mutta kuten edellä mainittiin, rajanvetotilanteissa vaaka kallistetaan tutkimatta jäämisen puolelle.

X:n poliisilaitoksen lausunto

Poliisilaitoksen näkemyksen mukaan tutkinnanjohtaja A:n menettely päättää asia perusteella, että asiassa ei ole syytä epäillä rikosta on virheellinen. Lastensuojeluilmoituksen osalta poliisilaitos katsoo poliisin toiminnan olleen asianmukaista.

Poliisilaitoksen lausunnossa viitataan sovellettavaksi tulevien oikeussäännösten ohella oikeuskirjallisuuteen (esim. Rikosoikeus, Tapio Lappi-Seppälä 2008, sivut 504-5059), jossa todetaan, että pahoinpitely voidaan toteuttaa joko ruumiillista väkivaltaa käyttäen tai ilman ruumiillista väkivaltaa, jolloin vaaditaan jonkin asteista seuraamusta. Terveiden vahingoittamisen todetaan viittaavan sekä psyykkiseen että henkiseen terveyteen. Psykkisen vamman osalta todetaan,

että pelkästään psyykkisen vamman aiheuttaneet rikokset ovat harvinaisia, mutta sellainen voi tulla kyseeseen esimerkiksi työpaikka- tai koulukiusaamisen yhteydessä. Esimerkkinä fyysisestä pahoinpitelystä, joka ei ole aiheuttanut edes kipua on mainittu hiusten leikkuu vastoin kohteen tahtoa.

Lausunnossa todetaan, että rikoskomisario B oli lausunnossaan viitannut lisäksi X:n poliisilaitoksen rikostorjuntasektorin sisäiseen ohjeistukseen tehokkaasta esikäsittelystä, missä rajanvetotilanteissa esikäsittelyä ei aloiteta. Rikostorjuntasektorin päälliköltä C:lta on 20.5.2020 B:n lausunnon johdosta erikseen kysytty:

- onko poliisilaitoksella mahdollisesti kirjallinen ohje, johon B lausunnossaan viitta ja jos on, pyydetty toimittamaan ohje.
- viitataanko B:n lausunnossa johonkin keskusteluun asioiden hoitamisesta?
- onko kyseessä jonkin muu, jota lausunnon antaja ei osaa etsiä/ottaa huomioon?

C on kommentoinut B:n lausunnossaan esille tuomaa laitoksen sisäistä ohjeistusta todeten, ettei missään vaiheessa ole ohjeistettu kirjallisesti tai suullisesti, että esikäsittelystä tarkoitettiin sitä, että juttuja, joissa esitutkintakynnys ylittyy, päätettäisiin tutkinnanjohtajan päätöksellä. Lapsirikostutkinnan resursseista C toteaa, että lapsirikostutkinnan ruuhkautumisesta keskusteltaessa sinne on asetettu se resurssi, joka on käytettävissä olevien resurssien puitteissa ollut mahdollista. Resurssia myös lisättiin silloin, kun se oli mahdollista. Sen lisäksi on mietitty muita keinoja, joista apua olisi saatavissa. Tässä yhteydessä on keskusteltu myös siitä, onko lapsiin kohdistuneissa rikoksissa esikäsittelyprosessit riittäviä, koska niitä ei ole rikosten esikäsittelyyksikössä juurikaan hoidettu, eikä siellä ole asiaan liittyvää osaamista. Tarkemmin yksikön sisäistä prosessia esikäsittelyn osalta on kehoitettu miettimään Turussa ja Porissa ko. yksiköissä. Kehotuksen tarkoituksena on ollut ohjata tutkinnanjohtajia käyttämään lain määrittämiä keinoja, kuten syyttäjäyhteistyötä, jotta tutkintaan ohjautuisivat vain sinne kuuluvat tapaukset.

Edellä kuvatuin perustein poliisilaitos katsoo, että huolimatta tutkinnanjohtajan harkintavallasta ja näkemyksestä ja hänen esittämästään arviosta, asiassa olisi vakavasti tullut harkita esitutkinnan aloittamista ja saattamista mahdollisesti syyttäjälle rajoittamismenettelyssä harkittavaksi. Laitoksen kehoitusta tehokkaaseen esikäsittelyprosessin suunnitteluun ei voida tulkita siten, että se olisi jonkinlainen hyväksyntä arvioida rikoksen tunnusmerkistöä normaalista poiketen ja tehdä ei rikosta päätöksiä silloin kun siihen ei ole perusteita.

Sosiaalipäivystyksestä on vahvistettu poliisilaitoksen lausunnon antamisen yhteydessä 19.5.2020, että X:n poliisilaitoksella toimiva Ankkuritiimin sosiaalityöntekijä on 2.3.2020 ilmoittanut asiasta sosiaalipäivystykseen toimittaan ilmoituksen --- lastensuojeluviranomaisten tietoon. Poliisilaitos toteaa, että kirjaamispaikka ja toimenpiteet ilmoituksen johdosta eivät ole poliisin päätettävissä, vaan kuuluvat sosiaaliviranomaisten toimivaltaan.

3.3 Oikeusohjeita

Perustuslain 7 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen.

Esitutkintalain 1 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan esitutkinnassa selvitetään muun muassa asian laadun edellyttämällä tavalla epäilty rikos, sen teko-olosuhteet, sillä aiheutettu vahinko ja siitä

saatu hyöty, asianosaiset sekä muut syyteharkintaa ja rikoksen johdosta määrättävää seuraamusta varten tarvittavat seikat (1 kohta).

Esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan esitutkintaviranomaisen on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muuten on syytä epäillä, että rikos on tehty. Säännöksen 2 momentin mukaan ennen esitutkinnan aloittamista esitutkintaviranomaisen on tarvittaessa selvitettävä 1 momentissa tarkoitettuun rikosepäilyyn liittyvät seikat erityisesti siten, että ketään ei aiheettomasti aseteta rikoksesta epäillyn asemaan ja että asian sitä edellyttäessä voidaan tehdä 9 §:n 1 momentissa tai 10 §:n 1 momentissa tarkoitettu ratkaisu esitutkinnan toimittamatta jättämisestä. Esitutkinnan aloittamista edeltäviin toimenpiteisiin sovelletaan soveltuvin osin tämän lain säännöksiä. Säännöksen 3 momentin mukaan tutkinnanjohtaja päättää tarvittaessa siitä, toimitetaanko esitutkinta, ja päätöksen tekemiseen mahdollisesti tarvittavien seikkojen selvittämisestä. Asian selvittämiseksi tarpeellisiin esitutkintatoimenpiteisiin saadaan ryhtyä ennen tutkinnanjohtajan päätöstä.

Esitutkintalain 4 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan alle 18-vuotiasta on kohdeltava esitutkinnassa hänen ikänsä ja kehitystasonsa edellyttämällä tavalla. Erityisesti on huolehdittava siitä, ettei tutkintatoimenpiteistä aiheudu hänelle tarpeetonta haittaa koulussa, työpaikalla tai muussa hänelle tärkeässä ympäristössä. Säännöksen 2 momentin mukaan alle 18-vuotiaisiin kohdistuvat tutkintatoimenpiteet on mahdollisuuksien mukaan annettava tähän tehtävään erityisesti perehtyneille tutkijoille. Esitutkintaviranomaisen on tarvittaessa neuvoteltava lääkärin tai muun asiantuntijan kanssa siitä, voidaanko alle 18-vuotiaaseen kohdistaa tutkintatoimenpiteitä.

Rikoslain 21 luvun 5 §:n mukaan joka tekee toiselle ruumiillista väkivaltaa taikka tällaista väkivaltaa tekemättä vahingoittaa toisen terveyttä, aiheuttaa toiselle kipua tai saattaa toisen tiedottomaan tai muuhun vastaavaan tilaan, on tuomittava pahoinpitelystä. Sanotun luvun 7 §:n mukaan jos pahoinpitely, huomioon ottaen väkivallan, ruumiillisen koskemattomuuden loukkauksen tai terveyden vahingoittamisen vähäisyys taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava lievästä pahoinpitelystä sakkoon.

Lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 1 §:n 3 momentin mukaan lasta ei saa alistaa, kurittaa ruumiillisesti eikä kohdella muulla tavoin loukkaavasti.

YK:n lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen (SopS 59–60/1991) 3 artiklan mukaan kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon, tuomioistuimen, hallintoviranomaisten tai lainsäädäntöelinten toimissa, jotka koskevat lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.

3.4 Kannanotto

Kantelussa on ennen kaikkea kysymys siitä, olisiko poliisin pitänyt käynnistää esitutkinta kantelijan poliisille ilmoittaman lapseensa kohdistuneen epäillyn pahoinpitelyrikoksen vuoksi.

Korostan ensinnäkin yleisellä tasolla, että lapsella on oikeus koskemattomuuteen ja turvallisuuteen kaikissa olosuhteissa. Viranomaisilla on erityinen velvollisuus toimia tämän perusoikeuden toteutumiseksi. Lapsi on erityisen haavoittuvassa asemassa, jos väkivaltaa käytetään hänen perhepiirissään. Sallittua ruumiillista kasvatusväkivaltaa tai muunlaista kaltoinkohtelua ei lainsäädäntömme mahdollista. Lapsen ruumiillisen kurituksen lisäksi kiellettyä on myös lasta halventava ja alentava kohtelu.

Totean, että rikosylikonstaapeli A:n tekemä esitutkintapäätös koskee yksityishenkilön menettelyä. Oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluu lain mukaan valvoa niiden toimintaa, jotka hoitavat julkisia tehtäviä. Kantelijan poliisille tekemässä tutkintapyyntössä on ollut kysymys yksityisen tekemäksi epäilystä rikoksesta. Yksityishenkilöiden menettely ei kuulu oikeusasiamiehen valvontavaltaan, joten oikeusasiamies ei voi määrätä poliisia kantelijan asiassa jatkamaan esitutkintaa tai antaa tällaista esitutkintaa koskevia määräyksiä. Rajoitan näin ollen asiassa arvioni siihen, oliko asiassa tutkinnanjohtajana toimineella rikosylikonstaapeli A:lla lainmukaisia perusteita olla aloittamatta esitutkintaa kantelunalaisessa tilanteessa. Ratkaisullani en myöskään ota kantaa siihen, onko asiassa käytettävissä olevien tietojen perusteella tapahtunut rikosta vai ei.

Poliisin on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muutoin on syytä epäillä, että rikos on tehty. Toisaalta, jos jostain tapahtumasta saatavissa olevien tietojen perusteella ei ole syytä epäillä rikosta, ei esitutkintaa saa toimittaa. Uuden esitutkintalain säännös vastaa sisällöllisesti aiemmin voimassa olleen esitutkintalain 2 §:ää, jota koskevan lain esitöissä (HE 14/1985 s. 16) syytä epäillä -kynnystä on kuvattu siten, että rikosta on syytä epäillä, kun asioita huolellisesti harkitseva ihminen havaintojensa perusteella päätyy tällaiseen tulokseen. Esitutkinnan tarkoituksena on nimenomaan rikosten tutkiminen eikä mahdollisten muiden oikeudellisten erimielisyyksien selvittäminen. Pelkkä väite rikoksen tapahtumisesta ei vielä ylitä esitutkintakynnystä.

Lain käyttämä sanamuoto jättää esitutkinnan toimittamisesta päättävälle viranomaiselle jossain määrin harkintavaltaa. Pelkkä poliisille tehty rikosilmoitus tai tutkintapyyntö ei siten automaattisesti johda esitutkintaan tai siihen, että jo aloitettu esitutkinta suoritetaan loppuun ja saatetaan syyttäjän syyteharkintaan. Asianosainen ei myöskään voi määrätä, mitä tutkintatoimenpiteitä poliisin tulee suorittaa tai miten poliisin tulee tutkintansa kohdistaa.

Ennen esitutkinnan aloittamista koskevan päätöksen tekemistä voidaan toimittaa ns. alustavaa tutkintaa sen selvittämiseksi, onko esitutkinnalle perusteita. Laissa ei ole erikseen säädetty myöskään siitä, kuinka kattava varsinaista esitutkintaa edeltävän alustavan tutkinnan tulee olla. Alustavan tutkinnan alaa rajaa se, että varsinainen esitutkinta on lain mukaan aloitettava, kun on syytä epäillä rikosta. Poliisilla on siten tämän kynnyksen ylityttyä nimenomaan velvollisuus toimittaa esitutkinta. Alustavassa tutkinnassa ei esimerkiksi ole samoja oikeussuojatakeita kuin esitutkinnassa, mikä osaltaan puhuu sen puolesta, että sen käyttöalaa ei tule liikaa venyttää. Alustavan tutkinnan, samoin kuin itse esitutkinnan, suorittamiseen liittyy osin sellaisia tutkintataktisia ratkaisuja, joiden arviointi ei kuulu laillisuusvalvojalle.

Tässä tapauksessa poliisi ei ole lähtenyt enemmälti selvittämään tapahtumia kuulustelemalla asianosaisia. Lapsen isoäidin kanssa on ainoastaan alustavaan puhutteluun rinnastettavalla tavalla keskusteltu puhelimesta.

Totean, että väkisin tapahtuva suun peseminen saippualla sisältää ruumiillista väkivaltaa. Lievän pahoinpitelyn tunnusmerkistön täyttyminen ei edellytä, että käytetty ruumiillinen väkivalta aiheuttaisi toiselle edes kipua. Totean edelleen, että esitutkintapäätöksen mukaan isoäiti oli puhelussa rikosylikonstaapeli A:n kanssa kertonut muun muassa, että lapsi ”oli laittanut hanttiin, eikä saippuaa ollut mennyt suuhun asti, poskelle oli ehkä mennyt”.

Näiden tietojen perusteella asiassa on käsitykseni mukaan ollut syytä epäillä ruumiillisen väkivallan käyttöä, joka voi täyttää lievän pahoinpitelyn tunnusmerkistön.

X:n poliisilaitoksen näkemyksen mukaan tutkinnanjohtaja A:n menettely päättää asia perusteella, että asiassa ei ole syytä epäillä rikosta, on virheellinen. Poliisilaitoksen lausunnossa on todettu, että huolimatta tutkinnanjohtajan harkintavallasta ja näkemyksestä ja hänen esittämistään arviosta, asiassa olisi vakavasti tullut harkita esitutkinnan aloittamista ja saattamista mahdollisesti syyttäjälle rajoittamismenettelyssä harkittavaksi. Laitoksen kehotusta tehokkaaseen esikäsittelyprosessin suunnitteluun ei voida tulkita siten, että se olisi jonkinlainen hyväksyntä arvioida rikoksen tunnusmerkistöä normaalista poiketen ja tehdä ei rikosta -päätöksiä silloin kun siihen ei ole perusteita.

Voin yhtyä poliisilaitoksen lausunnossa esitettyyn siitä, että asiassa ei ole voitu oikeudellisesti kestäväällä tavalla päätyä siihen, ettei asiassa ollut syytä epäillä rikosta. Olen myös ehdottomasti samaa mieltä siitä, ettei esikäsittelyprosessin tehokkuusvaatimukset tai ylipäättään resursseihin vetoaminen ole hyväksyttävä peruste jättää toimimatta esitutkintaviranomaista velvoittavien säännösten mukaisesti.

Siltä osin kuin kantelussa on arvostelu poliisin menettelyä lastensuojeluilmoituksen tekemisessä, ei asiassa ole saamani selvityksen perusteella ilmennyt aiheita epäillä toimenpiteitäni edellyttävää lainvastaista menettelyä.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.4 esittämäni käsityksen esitutkinnan suorittamisesta rikosylikonstaapeli A:n ja X:n poliisilaitoksen tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän heille jäljennökset tästä päätöksestäni.

X:n poliisilaitos on lausunnostaan ilmenevällä tavalla pitänyt rikosylikonstaapeli A:n tekemää tutkinnan päätöstä virheellisenä. Pyydän poliisilaitosta ilmoittamaan minulle 30.11.2020 mennessä, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt oman käsityksensä ja tämän päätökseni johdosta.

Muihin toimenpiteisiin kantelu ei anna aiheita.